

Prezes Rady Ministrów

Donald Tusk

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-0610-114-25
UD160

Pan Szymon HOŁOWNIA
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi projekt ustawy o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalonych w czerwcu w latach 2009–2019 oraz rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym ustalono emerytury w czerwcu w latach 2009–2019.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Z poważaniem
Donald Tusk
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
wnioskodawca

U S T A W A

z dnia

o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalonych w czerwcu w latach 2009–2019 oraz rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym ustalono emerytury w czerwcu w latach 2009–2019

Art. 1. Ustawa określa zasady ustalania wysokości:

- 1) emerytur ustalonych w czerwcu w latach 2009–2019 na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631 i 1674 oraz z 2025 r. poz. 718 i 769);
- 2) rent rodzinnych przysługujących uprawnionym osobom na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych po ubezpieczonych, którym ustalono emerytury w czerwcu w latach 2009–2019;
- 3) rent rodzinnych przysługujących uprawnionym osobom na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych po ubezpieczonych, którzy osiągnęli wiek emerytalny określony w art. 24 ust. 1 tej ustawy i zmarli w czerwcu w latach 2009–2019 oraz nie mieli ustalonego prawa do emerytury.

Art. 2. 1. Ustalenie wysokości emerytury, o której mowa w art. 1 pkt 1, następuje na dzień jej ustalenia w latach 2009–2019, z uwzględnieniem art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Wysokość emerytury ustalona w sposób, o którym mowa w ust. 1, podlega waloryzacji na zasadach określonych dla świadczeń emerytalno-rentowych, obowiązujących po dniu jej ustalenia.

3. Podstawą ustalenia wysokości renty rodzinnej, o której mowa w art. 1 pkt 2 lub 3, jest wysokość emerytury, o której mowa w art. 1 pkt 2 lub 3, ustalona w sposób określony w ust. 1 i 2.

4. Emerytura lub renta rodzinna, o których mowa w art. 1, w wysokości ustalonej zgodnie z ust. 1–3, nie mogą być niższe niż dotychczas wypłacane.

Art. 3. Ustalenie wysokości emerytury lub renty rodzinnej, o którym mowa w art. 2, następuje z urzędu w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 4. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiesza z urzędu postępowanie w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, o którym mowa w art. 2, prowadzone na podstawie niniejszej ustawy, w przypadku gdy toczy się postępowanie administracyjne lub sądowe w przedmiocie ustalenia prawa lub wysokości emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w art. 1.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podejmuje z urzędu postępowanie zawieszone z przyczyny określonej w ust. 1 w przypadku prawomocnego zakończenia postępowania w tej sprawie.

Art. 5. Postępowania administracyjne i cywilne w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w art. 1, w celu uwzględnienia art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wszczęte i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, toczą się do czasu uprawomocnienia się kończących je decyzji lub orzeczeń.

Art. 6. Od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie wszczyna się innych niż określone w niniejszej ustawie postępowań administracyjnych i cywilnych w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w art. 1, w celu uwzględnienia art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 7. W sprawach nieuregulowanych w niniejszej ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalonych w czerwcu w latach 2009–2019 oraz rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym ustalono emerytury w czerwcu w latach 2009–2019, ma na celu rozwiązanie kwestii tzw. emerytur czerwcowych. Złożoność zagadnienia jest następstwem wprowadzenia nowego algorytmu wymiaru emerytury dla ubezpieczonych, urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy zostali objęci reformą emerytalną.

Świadczenie osoby przechodzącej na emeryturę w czerwcu, obliczane z zastosowaniem tzw. nowych zasad wymiaru, określonych w art. 25–26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą emerytalną”, było zwykle niższe niż osoby przechodzącej w maju danego roku, gdyż suma wskaźników waloryzacji kwartalnej, którymi zostałyby objęte składki emerytalne oraz kapitał początkowy przy przejściu na emeryturę w kwietniu lub maju, jest zazwyczaj wyższa od wskaźnika waloryzacji rocznej, który stosuje się przy ustalaniu emerytury/renty rodzinnej, przyznanej w czerwcu danego roku. Formuła obliczania wskaźnika waloryzacji składek, zarówno rocznej, jak i kwartalnej, jest oparta na wzroście przypisu składek na ubezpieczenie emerytalne. W pierwszym kwartale roku wzrost przypisu składek w stosunku do czwartego kwartału poprzedniego roku jest wyższy niż w pozostałych kwartałach. Ma to związek z kumulacją okresowych wypłat wynagrodzeń w I kwartale roku. W konsekwencji wskaźnik waloryzacji składek za I kwartał danego roku, co do zasady, jest wyższy niż roczny wskaźnik waloryzacji składek. Im większa jest ta różnica, tym waloryzacja kwartalna składek jest korzystniejsza od waloryzacji za ten sam okres w ujęciu rocznym. Tym samym złożenie wniosku o emeryturę w czerwcu mogło być mniej korzystne niż złożenie wniosku w pozostałych miesiącach II kwartału. W konsekwencji również renty rodzinne ustalone w czerwcu mogły być również niższe niż ustalone w innych miesiącach danego roku.

Z uwagi na powyższe zainicjowano działania mające na celu zapewnienie ubezpieczonym uzyskanie rzetelnych informacji w zakresie wysokości świadczeń przyznawanych w czerwcu. Przede wszystkim doradcy emerytalni oraz pracownicy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), przyjmujący wnioski o świadczenia emerytalne, informowali osoby zgłaszające wniosek w czerwcu, że jeżeli przejdą na emeryturę w innym miesiącu, to mogą uzyskać wyższą kwotę emerytury. Przyszli emeryci mieli też możliwość skorzystania z kalkulatora emerytalnego, zamieszczonego na stronie internetowej ZUS, w celu porównania wysokości kwot emerytury, obliczonych dla poszczególnych miesięcy roku, w którym planują zakończyć

pracę i przejść na emeryturę. Są to wprowadzone kwoty hipotetyczne, ale obrazują różnice w wysokości emerytury w zależności od miesiąca przejścia na emeryturę. Akcja informacyjna ZUS przyniosła efekty. Na wzrost świadomości ubezpieczonych o znaczeniu daty przejścia na emeryturę wskazuje fakt, że liczba osób przechodzących w czerwcu na emeryturę systematycznie malała. W latach 2018-2019 było to około 1 % ogółu przyznanych w danym roku emerytur.

Doraźne rozwiązanie kwestii tzw. emerytur czerwcowych, z którego skorzystały osoby przechodzące na emeryturę lub którym została przyznana renta rodzinna w czerwcu 2020 r., zawiera ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875, z późn. zm.). Zgodnie z art. 53 tej ustawy, w przypadku ustalania wysokości emerytury w czerwcu 2020 r., waloryzacji składek, stanowiących podstawę obliczenia emerytury, dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju 2020 r., jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Celem tej regulacji było to, aby podstawa wymiaru emerytury/renty rodzinnej, ustalona na dzień 1 czerwca 2020 r., nie była niższa od ustalonej na dzień 31 maja tego roku.

Natomiast kwestia nowo przyznawanych tzw. emerytur czerwcowych została uregulowana w ustawie z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1621). Zmiany weszły w życie z dniem 18 września 2021 r. i dotyczą emerytur przyznanych w czerwcu 2021 r. oraz w latach następnych. Ustawą tą na stałe wprowadzono rozwiązanie, które zafunkcjonowało w 2020 r. Powyższe rozwiązania dotyczyły również rent rodzinnych.

W ustawie tej nie przewidziano jednak regulacji, które dawałyby możliwość ustalenia na nowo wysokości emerytury (z uwzględnieniem zmian dotyczących sposobu waloryzacji składek emerytalnych oraz kapitału początkowego) osobom, którym już ustalono wysokość emerytury w czerwcu w latach poprzednich, tj. w latach 2009–2019, gdyż przyjęto generalną zasadę, że proponowane przepisy dotyczą jedynie osób przechodzących na emeryturę począwszy od czerwca 2021 r.

Rozwiązanie kwestii emerytur czerwcowych i rent rodzinnych, ustalanych w czerwcu w latach 2009–2019, jest możliwe jedynie poprzez podjęcie działań legislacyjnych, mających na celu umożliwienie ustalenia na nowo wysokości ustalonych w czerwcu w latach 2009–2019 emerytur oraz rent rodzinnych. Przepis art. 17 ustawy nowelizującej z 2021 r. wskazuje, że przepisy art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy emerytalnej, w brzmieniu nadanym ustawą

z 2021 r., mają zastosowanie do emerytur przyznanych na wniosek zgłoszony po dniu 31 maja 2021 r. lub przyznanych na podstawie art. 24a ustawy emerytalnej osobom, które wiek emerytalny ukończyły po dniu 31 maja 2021 r., oraz do rent rodzinnych przyznanych po osobach zmarłych po dniu 31 maja 2021 r.

W związku z tym w przedstawionym projekcie ustawy o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalonych w czerwcu w latach 2009–2019 oraz rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym ustalono emerytury w czerwcu w latach 2009–2019, proponuje się rozwiązanie tej kwestii. Projekt ustawy ma na celu określenie zasad ustalenia wysokości:

- 1) emerytur ustalonych w czerwcu w latach 2009–2019 na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych;
- 2) rent rodzinnych przysługujących uprawnionym osobom po ubezpieczonych, którym ustalono emerytury w czerwcu w latach 2009–2019;
- 3) rent rodzinnych przysługujących uprawnionym osobom po ubezpieczonych, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, i zmarli w czerwcu w latach 2009–2019 oraz nie mieli ustalonego prawa do emerytury (art. 1 projektowanej ustawy).

Biorąc powyższe pod uwagę, zakres podmiotowy ustawy objąłby, oprócz wskazanych wyżej emerytów, również osoby, którym przyznano renty rodzinne oraz osoby mające prawo do tej renty.

W tym miejscu należy wyjaśnić, że projekt nie obejmuje osób, którym ustalenia wysokości rent rodzinnych dokonano w czerwcu 2020 r., gdyż ZUS stosował art. 53 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, do obliczenia wysokości emerytury osoby zmarłej w ramach wniosku o rentę rodzinną, tym samym nie istnieje potrzeba uwzględnienia w projektowanej ustawie rent rodzinnych przyznanych w czerwcu 2020 r. Należy też zwrócić uwagę w zakresie proponowanego art. 1 pkt 3, że renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

W celu obliczenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, która miałaby zostać na bieżąco wypłacana świadczeniobiorcy, ZUS ponownie obliczyłby wysokość świadczenia na dzień jego

ustalenia w latach 2009–2019, z uwzględnieniem przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy emerytalnej w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw. Oznacza to, że ZUS ponownie obliczy wysokość świadczenia w dacie jego ustalenia, z zastosowaniem rozwiązania, że waloryzacji składek dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju danego roku, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Tak ustalona wysokość emerytury i renty rodzinnej podlegałyby następnie waloryzacji na zasadach, jakie obowiązywały po dniu przyznania emerytury lub renty rodzinnej. Emerytura lub renta rodzinna w nowej wysokości, uwzględniającej wyżej opisane obliczenie przysługiwałaby od dnia wejścia w życie ustawy, tj. od dnia 1 stycznia 2026 r. W trosce o zabezpieczenie interesów osób uprawnionych zdecydowano, że ustalenie nowej wysokości świadczeń nastąpi z urzędu oraz że tak ustalona emerytura lub renta rodzinna nie może być niższa niż dotychczas wypłacana (art. 2 projektowanej ustawy).

W przypadku osób uprawnionych, zgodnie z projektowaną ustawą, wysokość ich emerytury lub renty rodzinnej podlegałyby zatem ustaleniu przez ZUS z urzędu w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy (art. 3 projektowanej ustawy).

Postępowanie w sprawie ustalenia wysokości czerwcowej emerytury lub renty rodzinnej prowadzone na podstawie niniejszej ustawy byłoby zawieszone przez ZUS z urzędu w przypadku, gdy toczy się postępowanie administracyjne lub sądowe w przedmiocie ustalenia prawa lub wysokości emerytury lub renty rodzinnej. W przypadku prawomocnego zakończenia postępowania w tej sprawie ZUS podejmie z urzędu postępowanie zawieszone z tej przyczyny (art. 4 projektowanej ustawy). Proponowany przepis będzie zatem obejmował zarówno postępowania wszczęte i toczące się przed ZUS, jak też postępowania toczące się przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych. Dla przykładu: ubezpieczony, któremu ustalono emeryturę w czerwcu 2019 r. zakwestionował w drodze odwołania prawidłowość ustalonej w decyzji ZUS wysokości świadczenia. W dacie wejścia w życie przepisów ustawy, tj. dnia 1 stycznia 2026 r., postępowanie odwoławcze od ww. decyzji nadal pozostaje w toku i jest przedmiotem rozpoznania przez sąd apelacyjny (II instancji), w związku ze złożoną przez ubezpieczonego apelacją od niekorzystnego dla niego rozstrzygnięcia sądu okręgowego (I instancji). W świetle proponowanego brzmienia art. 4 projektu – ZUS zawiesi w odniesieniu do tego ubezpieczonego postępowanie w sprawie ustalenia z urzędu wysokości emerytury czerwcowej, prowadzone na podstawie niniejszej ustawy, z uwagi na toczące się i niezakończone postępowanie sądowe w przedmiocie ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 1 ust. 1 pkt 1 projektu ustawy.

Przyjęte w tym przepisie rozwiązanie ma również charakter informacyjny, gdyż z treści orzeczenia zawieszającego postępowanie będzie wynikała przyczyna jego zawieszenia. Świadczeniobiorca czerwcowy uzyska w ten sposób wiedzę, że jego świadczenie zostanie ustalone, w oparciu o stan konta emerytalnego na koniec maja, dopiero po zakończeniu postępowania administracyjnego lub sądowego, które w jego sprawie się toczy, a tym samym uzyska wiedzę o powodach braku przeliczenia tego świadczenia przez ZUS z urzędu w terminie wynikającym z art. 3 projektu ustawy.

Uregulowanie sprawy świadczeń czerwcowych z lat 2009–2019 z urzędu zgodnie z przepisami ustawy spowoduje ich kompleksowe uregulowanie w całości i w jednakowy sposób, tym samym nie będzie podstaw do nowych postępowań w sprawie ustalenia wysokości świadczeń osób, którym ustalono emeryturę lub rentę rodzinną w czerwcu w latach 2009–2019 bez uwzględnienia przywołanych powyżej przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy emerytalnej.

Natomiast postępowania administracyjne i cywilne w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, wszczęte w celu zastosowania przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy emerytalnej i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, proponuje się, aby toczyły się do czasu uprawomocnienia się kończących je decyzji lub orzeczeń (art. 5 projektowanej ustawy).

Zróżnicowanie sytuacji ubezpieczonych ze względu na datę złożenia wniosku jest w tym przypadku usprawiedliwione dążeniem do zapewnienia stabilności sytuacji prawnej osób, które ww. postępowania już zainicjowały, w tym zachowania możliwości skorzystania w toku tych postępowań z konstytucyjnego prawa podmiotowego, jakim jest prawo do sądu.

Mając na uwadze przyjęcie rozwiązania, w którym następuje przeliczenie świadczeń z urzędu, należy uznać, że ustalenie przez ZUS wysokości świadczeń czerwcowych z urzędu pozwala na jednolite ich ustalenie oraz w sposób kompleksowy objęcie regulacją świadczeń spełniających warunki do przeliczenia. Taki kształt przepisów pozwala zapewnić jednolite traktowanie wszystkich świadczeniobiorców czerwcowych. W polskim systemie prawnym, zarówno na gruncie przepisów postępowania administracyjnego i postępowania cywilnego, funkcjonują różne tryby wzruszania prawomocnych decyzji i odnoszących się do nich prawomocnych orzeczeń sądowych [wszczęte przez ZUS lub przez sąd wskutek m.in. wniesienia skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 145a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572 oraz z 2025 r. poz. 769), zainicjowania postępowania w trybie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych, wniesienia skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 401¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 i 1841 oraz z 2025 r. poz. 620)]. Przedmiotem tych postępowań ponownie mogłyby być przesłanki ustalenia wysokości świadczenia emerytalno-rentowego z zastosowaniem art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co byłoby działaniem niecelowym.

Proponuje się zatem, aby od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie były wszczynane inne postępowania administracyjne i cywilne w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w art. 1, w celu uwzględnienia przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, niż określone w niniejszej ustawie (art. 6 projektowanej ustawy).

W sprawach nieuregulowanych w ustawie będą miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 7 projektowanej ustawy).

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Należy zaznaczyć, że przedstawiony sposób rozwiązania problemu tzw. świadczeń czerwcowych jest adekwatny do rozwiązywanego problemu, gdyż interesy osób uprawnionych chroni waloryzacja środków, na podstawie których świadczenia są ustalane. Z kolei wysokość samych świadczeń emerytalno-rentowych jest chroniona przez prawo do waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych. Stanowi ono jeden z istotnych elementów konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego, zagwarantowanego w art. 67 ust. 1 Konstytucji RP. Prawo to oznacza konieczność istnienia metody utrzymywania świadczeń emerytalno-rentowych na odpowiednim poziomie wartości realnej (por. wyrok TK z dnia 17 grudnia 2013 r., sygn. akt SK 29/12, wyrok TK z dnia 8 maja 2000 r., sygn. akt SK 22/99). Obowiązek urzeczywistnienia wyrażonych w ustawie zasadniczej gwarancji socjalnych, w tym prawa do waloryzacji zarówno konta emerytalnego, jak i ustalonych na jego podstawie świadczeń, powinien uwzględniać z jednej strony istniejące potrzeby obywateli, a z drugiej możliwości ich zaspokojenia. Gwarancje tych możliwości są wyznaczane przez inne podlegające ochronie wartości konstytucyjne, takie jak np. równowaga budżetowa.

Należy zwrócić uwagę, że w przypadku osób przechodzących na emeryturę w czerwcu, obliczona emerytura mogłaby być wyższa niż ta obliczona, jak przy ustalaniu wysokości

emerytury w maju, ale tylko w sytuacji, gdy roczny wskaźnik waloryzacji byłby wyższy niż iloczyn wskaźników waloryzacji kwartalnej z tego samego okresu.

Historyczna nadwyżka wskaźnika waloryzacji kwartalnej wynika z następujących przyczyn:

- 1) okresowości wypłat wynagrodzeń, w tym w szczególności w I kwartale w porównaniu do IV kwartału (relacja ta może być niższa np. gdy dla pewnej grupy ubezpieczonych wprowadzi się niższą podstawę wymiaru składek niż dotychczas obowiązująca albo pracownicy nie otrzymają wysokich wypłat okresowych, płaconych w I kwartale);
- 2) zasad nieujemnego wskaźnika waloryzacji kwartalnej (wskaźnik nie może być mniejszy od 100%);
- 3) zasady, że w ramach waloryzacji, co najmniej rekompensuje się inflację (wskaźnik ten nie może być mniejszy od wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych).

W innych warunkach gospodarczych wskaźnik waloryzacji rocznej mógłby być więc wyższy od iloczynu wskaźników waloryzacji kwartalnej za ten sam okres, czego konsekwencją byłaby wyższa wysokość emerytury, przyznanej w czerwcu niż emerytury przyznanej w maju, w przypadku braku inflacji (100) lub deflacji i przy bardzo niskim wzroście przypisu składek w II, III i IV kwartale oraz przy niższym wskaźniku waloryzacji za I kwartał niż wskaźnik roczny.

Tym samym należy wskazać, że nie zaszła okoliczność wskazana w art. 77 Konstytucji RP, dotycząca wynagrodzenia szkody za niezgodne z prawem działania organu władzy publicznej, a podjęte działania, wynikające z niniejszego projektu, dodatkowo poprawiają sytuację ubezpieczonych, których świadczenia zostały ustalone w czerwcu w latach 2009–2019. Sposób ustalania tzw. świadczeń czerwcowych z lat 2009–2019 nie narusza bowiem przepisów Konstytucji RP i nie został zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny ani przez sądy, gdyż wynikał w przypadku świadczeń czerwcowych z prawidłowo przeprowadzanej waloryzacji rocznej. Przepisy te obowiązują od dnia 1 stycznia 1999 r., a waloryzacja konta odbywa się zgodnie z tymi przepisami. Ani wskaźnik waloryzacji rocznej, ani też sam fakt jej przeprowadzania oraz jej stosunek do waloryzacji kwartalnej składek na koncie, nie zostały zakwestionowane – zarówno co do ich zgodności z Konstytucją RP, jak i z założeniami konstrukcji prawno-ekonomicznej, jaką stanowi waloryzacja. Wynagrodzenie szkody, o którym mowa w art. 77 Konstytucji RP, stanowi kompensatę ustalenia wysokości świadczenia w sposób naruszający prawo: albo w drodze decyzji naruszającej przepis prawa, albo na podstawie przepisów prawa, które okazały się niezgodne z Konstytucją RP. Tymczasem ten stan rzeczy nie zachodził ani w odniesieniu do decyzji ustalających wysokość emerytur ustalanych po raz pierwszy w czerwcu, ani w odniesieniu do przepisów ustawy o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które przewidują waloryzację składek na koncie ubezpieczonego.

Problem niekorzystnego ukształtowania wysokości świadczeń ustalanych po raz pierwszy w czerwcu jest problemem faktycznym, a nie prawnym. Jego źródłem nie jest bowiem sam przepis prawa określający wskaźnik waloryzacji oraz schemat jej przeprowadzania, ale to, jak rozwiązania te zareagowały w określonych warunkach gospodarczych, które faktycznie zaistniały w latach 2009–2019.

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”. Nie odnotowano zgłoszeń zainteresowanych podmiotów w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Zaproponowane w projekcie ustawy rozwiązania nie wpływają na funkcjonowanie mikro-, małych i średnich przedsiębiorców. Projekt jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.).

Projektowane przepisy nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.

Nazwa projektu Ustawa o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalonych w czerwcu w latach 2009–2019 oraz rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym ustalono emerytury w czerwcu w latach 2009–2019 Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu dr hab. Sebastian Gajewski Podsekretarz Stanu Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Departament Ubezpieczeń Społecznych tel. 538 117 390	Data sporządzenia 8 lipca 2025 r. Źródło: Inicjatywa własna Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów: UD160

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zgodnie z nowym algorytmem wymiaru emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r., którzy zostali objęci reformą emerytalną, świadczenie osoby przechodzącej na emeryturę w czerwcu 2009–2019, obliczane z zastosowaniem tzw. nowych zasad wymiaru, określonych w art. 25–26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm.), było zwykle niższe od świadczenia tej osoby, gdyby przeszła na emeryturę w kwietniu lub maju danego roku. Wynikało to stąd, że suma wskaźników waloryzacji kwartalnej, którymi zostały objęte składki emerytalne oraz kapitał początkowy przy przejściu na emeryturę w kwietniu lub maju, jest zazwyczaj wyższa od wskaźnika waloryzacji rocznej, który stosuje się przy ustalaniu emerytury w czerwcu danego roku.

Doraźne rozwiązanie sprawy emerytur czerwcowych, z którego skorzystały osoby, przechodzące na emeryturę w czerwcu 2020 r. oraz osoby, którym przyznano rentę rodzinną w tym miesiącu, zawiera ustawa z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875, z późn. zm.). Zgodnie z art. 53 tej ustawy, w przypadku ustalania wysokości emerytury w czerwcu 2020 r., waloryzacji składek, stanowiących podstawę obliczenia emerytury, dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju 2020 r., jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Celem tej regulacji było to, aby podstawa wymiaru emerytury ustalona na dzień 1 czerwca 2020 r. nie była niższa od ustalonej na dzień 31 maja tego roku.

Kwestia nowo przyznawanych emerytur czerwcowych została uregulowana w ustawie z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1621). Zmiany weszły w życie z dniem 18 września 2021 r. i dotyczą emerytur i rent rodzinnych przyznanych w czerwcu 2021 r. i w latach następnych. Ustawą tą na stałe wprowadzono rozwiązanie, które zafunkcjonowało w 2020 r.

W ww. ustawie z dnia 24 czerwca 2021 r. nie przewidziano regulacji, które dawałyby możliwość ustalenia na nowo wysokości emerytury (z uwzględnieniem zmian dotyczących sposobu waloryzacji składek emerytalnych oraz kapitału początkowego) osobom, którym już ustalono wysokość emerytury w czerwcu w latach poprzednich (lata 2009–2019), gdyż przyjęto generalną zasadę, że proponowane przepisy dotyczą jedynie osób przechodzących na emeryturę począwszy od czerwca 2021 r.

Pozostaje więc do rozwiązania kwestia wysokości świadczeń dla grupy emerytów oraz osób uprawnionych do rent rodzinnych, których świadczenia zostały ukształtowane w mniej korzystny sposób, wskutek przejścia przez nich na emeryturę/rentę rodzinną w czerwcu w latach 2009–2019.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Proponowane zmiany polegają na tym, że w przypadku ustalenia wysokości emerytury według nowych zasad w czerwcu danego roku w latach 2009–2019 waloryzacji kapitału początkowego i składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju danego roku, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego.

W związku z tym projekt ustawy ma na celu określenie zasad ustalenia wysokości emerytur ustalonych w czerwcu w latach 2009–2019 na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak również rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym ustalono emerytury w czerwcu w latach 2009–2019 lub rent rodzinnych dla osób mających po nich prawo do tej renty, a także rent rodzinnych po ubezpieczonych, którzy osiągnęli

powszechny wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn, i zmarli w czerwcu w latach 2009–2019 oraz nie mieli ustalonego prawa do emerytury, dla osób mających po nich prawo do tej renty.

W przypadku ww. osób uprawnionych ich emerytura lub renta rodzinna podlegałyby z urzędu ponownemu ustaleniu wysokości przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS). W celu obliczenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, która miałaby zostać na bieżąco wypłacana świadczeniobiorcy, ZUS ponownie obliczyłby wysokość świadczenia na dzień jego ustalenia w latach 2009–2019, z uwzględnieniem przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw. Oznacza to, że ZUS ponownie obliczy wysokość świadczenia w dacie jego ustalenia, z zastosowaniem rozwiązania, że waloryzacji składek dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju danego roku, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Tak ustalona wysokość emerytury i renty rodzinnej podlegałyby następnie waloryzacji na zasadach, jakie obowiązywały po dniu ustalenia emerytury lub renty rodzinnej. W przypadku osób uprawnionych, zgodnie z projektowaną ustawą, wysokość ich emerytury lub renty rodzinnej podlegałyby ustaleniu przez ZUS z urzędu w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy. Emerytura lub renta rodzinna w nowej wysokości, uwzględniającej wyżej opisane obliczenie, przysługiwałyby od dnia 1 stycznia 2026 r., to jest od dnia wejścia w życie ustawy wprowadzającej nowe rozwiązania. W trosce o zabezpieczenie interesów osób uprawnionych zdecydowano, że ustalenie nowej wysokości świadczeń nastąpi z urzędu oraz że tak ustalona emerytura lub renta rodzinna nie może być niższa niż dotychczas wypłacana.

Postępowanie w sprawie ustalenia wysokości czerwcowej emerytury lub renty rodzinnej, prowadzone na podstawie niniejszej ustawy, byłoby zawieszone przez ZUS z urzędu w przypadku, gdy toczy się postępowanie administracyjne lub sądowe w przedmiocie ustalenia prawa lub wysokości emerytury lub renty rodzinnej. W przypadku prawomocnego zakończenia postępowania w tej sprawie ZUS podejmie z urzędu postępowanie zawieszone z tej przyczyny. Proponowany przepis będzie zatem obejmował zarówno postępowania wszczęte i toczące się przed ZUS, jak też postępowania toczące się przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych. Dla przykładu: ubezpieczony, któremu ustalono emeryturę w czerwcu 2019 r. zakwestionował w drodze odwołania prawidłowość ustalonej w decyzji ZUS wysokości świadczenia. W dacie wejścia w życie przepisów ustawy, tj. dnia 1 stycznia 2026 r., postępowanie odwoławcze od ww. decyzji nadal pozostaje w toku i jest przedmiotem rozpoznania przez sąd apelacyjny (II instancji), w związku ze złożoną przez ubezpieczonego apelacją od niekorzystnego dla niego rozstrzygnięcia sądu okręgowego (I instancji). W świetle proponowanego brzmienia art. 4 projektu – ZUS zawiesi w odniesieniu do tego ubezpieczonego postępowanie w sprawie ustalenia z urzędu wysokości emerytury czerwcowej, prowadzone na podstawie niniejszej ustawy, z uwagi na toczące się i niezakończone postępowanie sądowe w przedmiocie ustalenia prawa do emerytury, o której mowa w art. 1 ust. 1 pkt 1 projektu ustawy. Przyjęte w tym przepisie rozwiązanie ma również charakter informacyjny, gdyż z treści orzeczenia zawieszającego postępowanie będzie wynikała przyczyna jego zawieszenia. Świadczeniobiorca czerwcowy uzyska w ten sposób wiedzę, że jego świadczenie zostanie ustalone, w oparciu o stan konta emerytalnego na koniec maja, dopiero po zakończeniu postępowania administracyjnego lub sądowego, które w jego sprawie się toczy, a tym samym uzyska wiedzę o powodach braku przeliczenia tego świadczenia przez ZUS z urzędu w terminie wynikającym z art. 3 projektu ustawy.

Uregulowanie sprawy świadczeń czerwcowych z lat 2009–2019 z urzędu zgodnie z przepisami ustawy spowoduje ich kompleksowe uregulowanie w całości i w jednakowy sposób, tym samym nie będzie podstaw do nowych postępowań w sprawie ustalenia wysokości świadczeń osób, którym ustalono emeryturę lub rentę rodzinną w czerwcu w latach 2009–2019 bez uwzględnienia przywołanych powyżej przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy emerytalnej.

Natomiast postępowania administracyjne i cywilne w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, wszczęte w celu zastosowania przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i niezakończone przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, proponuje się, aby toczyły się do czasu uprawnienia się kończących je decyzji lub orzeczeń (art. 5 projektowanej ustawy).

Zróżnicowanie sytuacji ubezpieczonych ze względu na datę złożenia wniosku jest w tym przypadku usprawiedliwione dążeniem do zapewnienia stabilności sytuacji prawnej osób, które ww. postępowania już zainicjowały, w tym zachowania możliwości skorzystania w toku tych postępowań z konstytucyjnego prawa podmiotowego, jakim jest prawo do sądu.

Mając na uwadze przyjęcie rozwiązania, w którym następuje przeliczenie świadczeń z urzędu, należy uznać, że ustalenie przez ZUS wysokości świadczeń czerwcowych z urzędu pozwala na jednolite ich ustalenie oraz w sposób kompleksowy objęcie regulacją świadczeń spełniających warunki do przeliczenia. Taki kształt przepisów pozwala zapewnić jednolite traktowanie wszystkich świadczeniobiorców czerwcowych. W polskim systemie prawnym, zarówno na gruncie przepisów postępowania administracyjnego i postępowania cywilnego, funkcjonują różne tryby wzruszania prawomocnych decyzji i odnoszących się do nich prawomocnych orzeczeń sądowych [wszczęte przez ZUS lub przez sąd wskutek m.in. wniesienia skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 145a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania

administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572 oraz z 2025 r. poz. 769), zainicjowania postępowania w trybie art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wniesienia skargi o wznowienie postępowania na podstawie art. 401¹ ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 i 1841 oraz z 2025 r. poz. 620)]. Przedmiotem tych postępowań ponownie mogłyby być przesłanki ustalenia wysokości świadczenia emerytalno-rentowego z zastosowaniem art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co byłoby działaniem niecelowym. Proponuje się zatem, aby od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie były wszczynane inne postępowania administracyjne i cywilne w sprawie ustalenia wysokości emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w art. 1, w celu uwzględnienia przepisów art. 25a ust. 2 pkt 2 oraz ust. 2a i 2b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, niż określone w niniejszej ustawie (art. 6 projektowanej ustawy).

W sprawach nieuregulowanych w ustawie będą miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 7 projektowanej ustawy).
Proponuje się, aby ustawa weszła w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Dzięki wskazanym rozwiązaniom nastąpi zrównanie sytuacji świadczeniobiorców, którym przyznano emeryturę lub rentę rodzinną w czerwcu w latach 2009–2019, ze świadczeniobiorcami, którym przyznano świadczenie w kolejnych latach.

Brak jest możliwości osiągnięcia celu projektu za pomocą innych środków niż wydanie projektowanej ustawy.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Sposoby obliczania wysokości świadczenia w krajach Unii Europejskiej są różnorodne, a każde państwo stosuje własne algorytmy obliczania wysokości emerytur, uzależnione od rodzaju systemu emerytalnego oraz obowiązującego wieku emerytalnego.

Każde państwo posiada własne regulacje prawne dotyczące systemu emerytalnego i sposobu obliczania wysokości emerytury. Stąd też kwestia tzw. emerytur czerwcowych nie występuje w krajach Unii Europejskiej; jest pochodną zastosowanego algorytmu obliczania wysokości emerytury wyłącznie w Polsce, ze względu na określony ustawowo sposób waloryzacji kapitału początkowego i składkowego zewidencjonowanego na koncie ubezpieczonego.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
ZUS	1		Realizujący wypłaty emerytur i rent rodzinnych.
Budżet państwa	1		W ujęciu długoterminowym możliwe jest zwiększenie dochodów budżetu państwa z podatku PIT.
NFZ	1		W ujęciu długoterminowym możliwe zwiększenie wpływów ze składki na ubezpieczenia zdrowotne.
Jednostki Samorządu Terytorialnego	2873 (16 województw, 314 powiatów i 66 miast na prawach powiatu, 2477 gmin)	Główny Urząd Statystyczny https://stat.gov.pl/statystyka-regionalna/jednostki-terytorialne/podzial-administracyjny-polski	W ujęciu długoterminowym możliwe jest zwiększenie dochodów JST z podatku PIT.
Osoby, którym w marcu 2024 r. wypłacono emerytury według nowych zasad, emerytury ENK przyznane w czerwcu danego roku oraz osoby, którym są wypłacane renty rodzinne po ww. osobach	95,5 tys. osób pobierających emerytury oraz 8 tys. osób pobierających renty rodzinne.	ZUS	Ustalenie na nowo wysokości emerytury lub renty rodzinnej. Projektowana regulacja będzie miała pozytywny wpływ na sytuację materialną osób, którym zostaną ustalone emerytury lub renty rodzinne na korzystniejszych zasadach.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został przekazany do opinii reprezentatywnym organizacjom związków zawodowych, pracodawców, Radzie Dialogu Społecznego.

Projekt został przekazany do zaopiniowania również przez:

- Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Przewodniczącego Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
- Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego,
- Przewodniczącego Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników,
- Prezesa Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej,
- Przewodniczącą Polskiego Związku Emerytów i Rencistów.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie „Rządowy Proces Legislacyjny”. Nie odnotowano zgłoszeń zainteresowanych podmiotów w trybie przepisów o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Projekt ustawy został skierowany do 14-dniowych uzgodnień międzyresortowych i 30-dniowych konsultacji publicznych. Wyniki opiniowania i konsultacji publicznych zostały omówione w Raporcie z konsultacji publicznych i opiniowania.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny bieżące)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)
Dochody ogółem		34,4	34,6	34,6	34,5	34,4	34,1	33,7	33,3	32,6	32,0	338,2
budżet państwa		1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	12,7
JST		7,3	7,4	7,4	7,3	7,3	7,2	7,2	7,1	6,9	6,8	71,9
pozostałe jednostki (oddzielnie)		25,8	26,0	26,0	25,9	25,8	25,6	25,3	24,9	24,5	24,0	253,8
- NFZ		25,8	26,0	26,0	25,9	25,8	25,6	25,3	24,9	24,5	24,0	253,8
- ZUS		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Wydatki ogółem		287,0	288,4	288,4	287,7	286,3	284,1	281,1	277,2	271,9	266,7	2818,8
budżet państwa		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
JST		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
pozostałe jednostki (oddzielnie)		287,0	288,4	288,4	287,7	286,3	284,1	281,1	277,2	271,9	266,7	2818,8
- NFZ		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- ZUS		287,0	288,4	288,4	287,7	286,3	284,1	281,1	277,2	271,9	266,7	2818,8
Saldo ogółem		-252,5	-253,8	-253,8	-253,2	-251,9	-250,0	-247,4	-243,9	-239,3	-234,7	-2480,5
budżet państwa		1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	12,7
JST		7,3	7,4	7,4	7,3	7,3	7,2	7,2	7,1	6,9	6,8	71,9
pozostałe jednostki (oddzielnie)		-261,2	-262,4	-262,4	-261,8	-260,5	-258,5	-255,8	-252,3	-247,4	-242,7	-2565,0
- NFZ		25,8	26,0	26,0	25,9	25,8	25,6	25,3	24,9	24,5	24,0	253,8
- ZUS		-287,0	-288,4	-288,4	-287,7	-286,3	-284,1	-281,1	-277,2	-271,9	-266,7	-2818,8
Źródła finansowania	Wyższe wypłaty emerytur przyznanych w czerwcu w latach 2009–2019 oraz rent rodzinnych po emerytach, którym przyznano emerytury w czerwcu w latach 2009–2019, będą finansowane z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.											
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Założono, że proponowane zmiany weszłyby w życie od dnia 1 stycznia 2026 r. i należna podwyżka świadczeń będzie od dnia 1 stycznia 2026 r. Skutki finansowe wynikają ze zmian zasad naliczania wysokości emerytur ustalanych w czerwcu w latach 2009–2019. Wprowadzenie zasady, że waloryzacja kapitału początkowego i składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego dokonywana jest w taki sam sposób, jak przy											

ustalaniu wysokości emerytury w maju danego roku, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, spowoduje konieczność ustalania na nowo z urzędu wysokości tych świadczeń, w efekcie również powiązanych z nimi rent rodzinnych.

Szacunkowe skutki finansowe zostały obliczone w oparciu o założenia makroekonomiczne z „Wytocznych dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – maj 2025 r.” przygotowanych przez Ministerstwo Finansów.

Szacunkowe skutki finansowe dla FUS zostały obliczone przez ZUS. Do oszacowania proponowanych zmian został opracowany przez ZUS submodel kohortowy. Na potrzeby submodelu kohortowego w szacunkach wykorzystane zostały:

- dane o emeryturach wypłacanych w grudniu 2023 r., które były ustalane w czerwcu w latach 2009–2019;
- udziały kwot kapitału początkowego i zwaloryzowanych składek na koncie w ogólnej kwocie kapitału zgromadzonego przez ubezpieczonych z modelu prognostycznego FUS21 dla emerytur przyznanych w latach 2009–2019;
- dane z prognozy demograficznej przygotowanej w 2023 r. przez Ministerstwo Finansów dla potrzeb długoterminowych założeń makroekonomicznych.

Dodatkowo, szacując koszty, założono, że wszystkim osobom, które w dniu wejścia proponowanych zmian pobierają emeryturę, której wysokość ustalono w czerwcu, zostanie ustalona na nowo wysokość emerytury z urzędu. Również zostanie na nowo ustalona wysokość renty rodzinnej, przysługującej po osobach, którym emerytury przyznano w czerwcu.

W szacunkach uwzględnione zostały również:

- osoby urodzone przed 1949 r., które kontynuowały ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego i wystąpiły z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r. (emerytury o symbolu ENK), a które były przyznane w czerwcu;
- osoby pobierające renty rodzinne po ubezpieczonych, którym ustalono emerytury w czerwcu w latach 2009–2019 oraz po ubezpieczonych, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny i zmarli w czerwcu w latach 2009–2019.

Dodatkowo, szacując wpływy dla sektora finansów publicznych, założono:

- wszystkie osoby odprowadzą od otrzymanej podwyżki składkę zdrowotną w wysokości 9 %;
- 25 % świadczeniobiorców zapłaci wyższy kwotowo podatek z tytułu otrzymanej podwyżki.

W każdym przypadku projektowana regulacja będzie miała pozytywny wpływ na sytuację materialną osób, których na nowo ustalone emerytury (przy przyjęciu zasady, że waloryzacji kapitału początkowego i składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego dokonuje się w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju danego roku, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego) będą wyższe niż pobierane wcześniej świadczenia, w efekcie spowoduje to również podwyższenie renty rodzinnych po tych świadczeniobiorcach.

Szacuje się, że wprowadzenie zmian spowoduje w pierwszym roku wzrost wydatków FUS na kwotę 287 mln zł, w kolejnych dwóch latach będzie to o ok. 288 mln zł z malejącym trendem, kształtując się na poziomie ok. 286 mln zł w 2030 r. i prawie 267 mln zł w 2035 r. W ciągu 10 lat wzrost wydatków FUS szacowany jest na ponad 2,8 mld zł. Saldo szacuje się na kwotę łącznie ok. – 2,5 mld zł w okresie 10 lat od wejścia w życie przepisów ustawy – po uwzględnieniu wpływów z PIT na ok. 84,6 mln zł i składki zdrowotnej na prawie 254 mln zł.

Wzrost wysokości świadczeń osób uprawnionych spowoduje zwiększenie wydatków z funduszu emerytalnego oraz rentowego w FUS. W efekcie może to spowodować konieczność zwiększenia dotacji z budżetu państwa do FUS.

W dłuższym horyzoncie czasowym jest możliwe obniżenie wydatków z tytułu wypłaty kolejnego dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego dla emerytów i rencistów tzw. 14 emerytury. Podwyżka świadczenia w wyniku wprowadzenia proponowanych zmian może wpłynąć na zmniejszenie przyszłej wysokości tzw. 14 emerytury (ze względu na ograniczenie grupy osób uprawnionych poprzez ustawowy próg wysokości otrzymywanego świadczenia oraz minimalną wysokość tzw. 14 emerytury ustalonej na 50 zł).

ZUS ma podpisaną umowę i zabezpieczone środki na modyfikację systemu KSI. Stąd też wprowadzenie zmian nie spowoduje dodatkowych kosztów w systemach informatycznych dla ZUS.

Liczba osób, którym w marcu 2024 r. wypłacono emerytury według nowych zasad oraz emerytury o symbolu ENK przyznane w czerwcu w latach 2009–2019 kształtowała się następująco:

Liczba osób, którym w marcu 2024 r. wypłacono emerytury według nowych zasad oraz emerytury o symbolu ENK przyznane w czerwcu danego roku według roku przyznania emerytury

Rok przyznania emerytury	Osoby urodzone po 1948 r.	Osoby urodzone przed 1949 r. (emerytury o symbolu ENK)
	w tysiącach	
Razem	93,1	2,4
2009	4,2	0,4
2010	18,7	0,3
2011	10,6	0,3
2012	7,4	0,4
2013	5,7	0,4
2014	17,5	0,2
2015	11,8	0,3
2016	7,6	0,1
2017	5,3	0,0
2018	2,0	0,0
2019	2,2	0,0

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców, oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny bieżące)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe		252,5	253,8	253,8	251,9	234,7	2480,5
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Projektowana zmiana nie będzie oddziaływać na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorców.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Projekt ustawy nie będzie miał wpływu na działalność mikro-, małych i średnich przedsiębiorców.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Ustawa wpłynie pozytywnie na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny.						
	osoby niepełnosprawne i osoby starsze	Ustawa wpłynie pozytywnie na sytuację ekonomiczną i społeczną osób niepełnosprawnych i osób starszych.						
Niemierzalne								

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Proponowane rozwiązanie, umożliwiające zastosowanie waloryzacji kapitału początkowego i składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego w taki sam sposób, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju danego roku, jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, przyczyni się do podwyższenia wysokości emerytur i rent rodzinnych, począwszy od 1 stycznia 2026 r. dla osób uprawnionych, którym świadczenia te zostały przyznane w czerwcu w latach 2009–2019.

Propozycja ta wychodzi naprzeciw oczekiwaniom społecznym.

Przedstawiony sposób rozwiązania problemu tzw. świadczeń czerwcowych jest adekwatny do rozwiązywanego problemu, gdyż interesy osób uprawnionych chroni waloryzacja środków, na

podstawie których świadczenia są ustalane. Z kolei wysokość samych świadczeń emerytalno-rentowych jest chroniona przez prawo do waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych. Stanowi ono jeden z istotnych elementów konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego, zagwarantowanego w art. 67 ust. 1 Konstytucji RP. Prawo to oznacza konieczność istnienia metody utrzymywania świadczeń emerytalno-rentowych na odpowiednim poziomie wartości realnej (por. wyrok TK z dnia 17 grudnia 2013 r., sygn. akt SK 29/12, wyrok TK z dnia 8 maja 2000 r., sygn. akt SK 22/99). Obowiązek urzeczywistnienia wyrażonych w ustawie zasadniczej gwarancji socjalnych, w tym prawa do waloryzacji zarówno konta emerytalnego, jak i ustalonych na jego podstawie świadczeń, powinien uwzględniać z jednej strony istniejące potrzeby obywateli, a z drugiej możliwości ich zaspokojenia. Gwarancje tych możliwości są wyznaczone przez inne podlegające ochronie wartości konstytucyjne, takie jak np. równowaga budżetowa. Należy zwrócić uwagę, że w przypadku osób przechodzących na emeryturę w czerwcu, obliczona emerytura mogłaby być wyższa niż ta obliczona, jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju, ale tylko w sytuacji, gdy roczny wskaźnik waloryzacji byłby wyższy niż iloczyn wskaźników waloryzacji kwartalnej z tego samego okresu.

Historyczna nadwyżka wskaźnika waloryzacji kwartalnej wynika z następujących przyczyn:

- okresowości wypłat wynagrodzeń, w tym w szczególności w I kwartale w porównaniu do IV kwartału (relacja ta może być niższa np. gdy dla pewnej grupy ubezpieczonych wprowadzi się niższą podstawę wymiaru składek niż dotychczas obowiązująca albo pracownicy nie otrzymają wysokich wypłat okresowych, płaconych w I kwartale);
- zasad nieujemnego wskaźnika waloryzacji kwartalnej (wskaźnik nie może być mniejszy od 100 %);
- zasady, że w ramach waloryzacji, co najmniej rekompensuje się inflację (wskaźnik ten nie może być mniejszy od wskaźnika wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych).

W odmiennych warunkach gospodarczych, wskaźnik waloryzacji rocznej mógłby być więc wyższy od iloczynu wskaźników waloryzacji kwartalnej za ten sam okres, czego konsekwencją byłaby wyższa wysokość emerytury, przyznanej w czerwcu niż emerytury przyznanej w maju, w przypadku braku inflacji (100) lub deflacji i przy bardzo niskim wzroście przypisu składek w II, III i IV kwartale oraz przy niższym wskaźniku waloryzacji za I kwartał niż wskaźnik roczny.

Obrazuje to hipotetyczny przykład:

Za ostatnie dwa lata przyjęto następujące wskaźniki waloryzacji kapitału początkowego i składek

Rok, za który przeprowadzona jest waloryzacja	za I kwartał	za II kwartał	za III kwartał	za IV kwartał	Iloczyn wskaźników waloryzacji kwartalnej	Wskaźnik rocznej waloryzacji
Rok 1	112,73 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	112,73 %	112,85 %
Rok 2	113,72 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	113,72 %	116,26 %

Hipotetyczna stopa zastąpienia emerytur¹⁾ dla osób przechodzących na świadczenie z dniem 1 czerwca roku 3 wynosiłaby:

Płeć	Wiek	Staż	Emerytura		Różnica (czerwcowo - majowa)
			czerwcowo*	majowa**	
			wynagrodzenie pomniejszone o składki na ubezpieczenia społeczne = 100%		
Kobieta	60 lat	35 lat	59,0 %	57,7 %	1,3 %
Mężczyzna	65 lat	40 lat	78,0 %	76,3 %	1,7 %

*emerytura czerwcowo – emerytura obliczona jak przy ustalaniu wysokości emerytury w czerwcu przed zmianą przepisów.

**emerytura majowa – emerytura obliczona jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju.

¹⁾ Kapitał emerytalny i wysokość emerytury oszacowano na podstawie założeń:

- Kobieta przechodzi na emeryturę w wieku 60 lat, a mężczyzna w wieku 65 lat;
- Wszystkie osoby rozpoczęły pracę w wieku 25 lat;
- Kobiety mają staż – 35 lat, mężczyźni – 40 lat - wszystkie okresy są składkowe;
- Wszystkie osoby zarabiają przez cały okres zatrudnienia – 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Administratorem danych, zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, jest ZUS, który ustawowo odpowiada za bezpieczeństwo i kompletność danych na kontach ubezpieczonych i płatników składek. Operacje przetwarzania danych wynikają wprost z przepisów tej ustawy, są proporcjonalne i niezbędne. Brak zmian dotyczących ww. ryzyka w stosunku do obecnego stanu prawnego. Brak zmian w projektowanej ustawie w zakresie przetwarzania danych w stosunku do obecnego stanu prawnego.	
8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu	
☐ nie dotyczy	
Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
Komentarz: Zgodnie z projektowaną ustawą zwiększy się liczba dokumentów (wniosków), które mogą być złożone również w formie elektronicznej; zwiększy się też liczba procedur związanych z ustalaniem w nowej wysokości emerytury lub renty rodzinnej przez ZUS.	
9. Wpływ na rynek pracy	
Projektowane rozwiązanie nie będzie miało wpływu na rynek pracy.	
10. Wpływ na pozostałe obszary	
☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:
	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na żaden z wymienionych wyżej obszarów.
11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego	
Proponuje się, aby projektowana regulacja weszła w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.	
12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?	
Nie przewiduje się ewaluacji efektów projektu.	
13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)	
Brak.	

Raport z konsultacji publicznych i opiniowania projektu ustawy o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przyznanych w czerwcu w latach 2009–2019 oraz rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym przyznano emerytury w czerwcu w latach 2009–2019 (UD160)

Projekt ustawy został wpisany do Wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD160.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny z chwilą skierowania projektu ustawy do uzgodnień, konsultacji publicznych oraz opiniowania zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2024 r. poz. 806, z późn. zm.).

Jednocześnie projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677).

Ponadto projekt ustawy został przesłany do konsultacji w dniu 31 grudnia 2024 r. (z terminem 30. dni od otrzymania pisma) z następującymi partnerami społecznymi:

- 1) na podstawie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 440):
  - a) NSZZ „Solidarność”,
  - b) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych,
  - c) Forum Związków Zawodowych;
- 2) na podstawie ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o organizacjach pracodawców (Dz. U. z 2025 r. poz. 423):
  - a) Związek Pracodawców Business Centre Club,
  - b) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej,
  - c) Konfederacja „Lewiatan”,
  - d) Związek Rzemiosła Polskiego,
  - e) Związek Przedsiębiorców i Pracodawców,
  - f) Federacja Przedsiębiorców Polskich,
  - g) Polskie Towarzystwo Gospodarcze.
- 3) W ramach konsultacji publicznych informacja o projekcie została przekazana do Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

W dniu 31 grudnia 2024 r. projekt ustawy został również przesłany (z terminem 30. dni od otrzymania pisma) do Rady Dialogu Społecznego.

Projekt ustawy został przesłany do zaopiniowania w dniu 31 grudnia 2024 r. (z terminem 14. dni od otrzymania pisma) przez:

- 1) Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
- 2) Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;
- 3) Przewodniczącego Rady Nadzorczej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
- 4) Przewodniczącego Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników;
- 5) Prezesa Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych;
- 7) Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów;
- 8) Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia.

Uwagi do projektu zgłosili: Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Forum Związków Zawodowych oraz Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów.

Ponadto, uwagi zgłosił: Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Rada Nadzorcza Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Urząd Ochrony Danych Osobowych oraz Prokuratura Generalna Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgłoszone uwagi z konsultacji publicznych oraz opiniowania zostały zestawione w tabeli oraz opatrzone komentarzem MRPiPS.

Projekt ustawy nie wymagał zasięgnięcia opinii, dokonania konsultacji ani uzgodnienia projektu z właściwymi organami i instytucjami Unii Europejskiej, w tym Europejskim Bankiem Centralnym.

Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad projektem ustawy w trybie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa.

Uwagi do projektu ustawy o ustalaniu wysokości emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustalonych w czerwcu w latach 2009–2019 oraz rent rodzinnych po ubezpieczonych, którym ustalono emerytury w czerwcu w latach 2009–2019 zgłoszone podczas opiniowania a nieprzyjęte przez projektodawcę				
Lp.	Jednostka redakcyjna, której uwaga dotyczy / pkt Uzasadnienia / pkt OSR	Podmiot zgłaszający	Uwaga/Propozycja zmian zapisu	Stanowisko MRPiPS
1.	Uwaga ogólna	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	W naszej opinii zasadnym wydaje się rozstrzygnięcie w projekcie ustawy, czy Zakład będzie realizował wypłatę wyrównania świadczeń, do których prawo już ustało, jak również czy wyrównanie miałyby być wypłacone do emerytury wcześniejszej (wówczas dodatkowo trzeba będzie ponownie przeliczyć emeryturę powszechną z pomniejszeniem o wypłacone już emerytury). Należy ponadto zauważyć, że projektowane regulacje spowodują zwiększenie wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, które nie zostały uwzględnione w projekcie planu finansowego na 2025 rok. Wejście w życie projektowanych przepisów oznaczać będzie zatem konieczność pozyskania dodatkowych środków finansowych z budżetu państwa dla zabezpieczenia wypłat należnych świadczeń.	Uwaga nieuwzględniona. Wychodząc naprzeciw zgłoszonym uwagom proponuje się przesunięcie daty wejścia w życie projektowanych rozwiązań z 1 lipca 2025 r. na 1 stycznia 2026 r., co jednocześnie umożliwi Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych odpowiednie przygotowanie systemu teleinformatycznego do realizacji tej ustawy ze względu na fakt, że ustalenie wysokości emerytur i rent rodzinnych nastąpi z urzędu. Przy czym jednak obliczona na nowo emerytura i renta rodzinna przysługiwać będzie uprawnionym od dnia 1 lipca 2025 r., zgodnie z pierwotną propozycją wejścia w życie projektowanych rozwiązań. Pozwoli to na właściwe uwzględnienie dodatkowych wydatków z FUS w ustawie budżetowej na 2026 r. W zakresie propozycji wypłaty wyrównań należy wskazać, że sposób ustalania tzw. świadczeń czerwcowych nie został zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny ani przez sądy, gdyż wynikał w przypadku tych świadczeń z prawidłowo matematycznie przeprowadzanej waloryzacji rocznej. Ustawodawca ma jednak prawo dokonać zmiany, w tym wypadku na korzyść ubezpieczonych, zasad nowo przyznawanych świadczeń emerytalno-rentowych, czego dokonał w latach 2020-2021. W tym przypadku kwestionowane jest niedokonanie analogicznych zmian w przypadku świadczeń już realizowanych. Należy mieć jednak na względzie, że nowe rozwiązania, które są wdrażane nie muszą obejmować świadczeń już wypłacanych, których ryzyka spełniły się przed laty. Mając jednak na uwadze społeczne poczucie sprawiedliwości proponuje się zastosowanie nowych rozwiązań do świadczeń przyznanych również w latach 2009-2019, w zakresie uwzględniającym możliwości Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz budżetu państwa, a więc w zakresie wypłaty na bieżąco świadczeń w nowej wysokości, bez

				wyrównań. Jednocześnie mając na uwadze zaproponowane przez RCL wprowadzenie wyrównań w ograniczonym zakresie od czerwca 2020 lub od czerwca 2021 do ustalenia wysokości świadczeń, zgodnie z projektowaną ustawą, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zwróciło się do Ministerstwa Finansów z zapytaniem o możliwości budżetowe realizacji tej propozycji, ponieważ wstępne wyliczenia wskazują iż koszt takich wyrównań od czerwca 2021 r wyniósłby ok 0,9 mld zł
2.	Uwaga ogólna	FZZ	FZZ zwraca uwagę na fakt, że projekt wyżej wymienionej ustawy nie dotyczy problematyki rekompensat za przeszłość.	Uwaga nieuwzględniona. W zakresie propozycji wypłaty wyrównań należy wskazać, że sposób ustalania tzw. świadczeń czerwcowych nie został zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny ani przez sądy, gdyż wynikał w przypadku tych świadczeń z prawidłowo matematycznie przeprowadzanej waloryzacji rocznej. Ustawodawca ma jednak prawo dokonać zmiany, w tym wypadku na korzyść ubezpieczonych, zasad nowo przyznawanych świadczeń emerytalno-rentowych, czego dokonał w latach 2020-2021. W tym przypadku kwestionowane jest niedokonanie analogicznych zmian w przypadku świadczeń już realizowanych. Należy mieć jednak na względzie, że nowe rozwiązania, które są wdrażane nie muszą obejmować świadczeń już wypłacanych, których ryzyka spełniły się przed laty. Mając jednak na uwadze społeczne poczucie sprawiedliwości proponuje się zastosowanie nowych rozwiązań do świadczeń przyznanych również w latach 2009-2019, w zakresie uwzględniającym możliwości Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz budżetu państwa, a więc w zakresie wypłaty na bieżąco świadczeń w nowej wysokości, bez wyrównań. Jednocześnie mając na uwadze zaproponowane przez RCL wprowadzenie wyrównań w ograniczonym zakresie od czerwca 2020 lub od czerwca 2021 do ustalenia wysokości świadczeń, zgodnie z projektowaną ustawą, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zwróciło się do Ministerstwa Finansów z zapytaniem o możliwości budżetowe realizacji tej propozycji, ponieważ wstępne wyliczenia wskazują iż koszt takich wyrównań od czerwca 2021 r wyniósłby ok 0,9 mld. zł. Wychodząc naprzeciw zgłoszonym uwagom proponuje się przesunięcie daty wejścia w życie projektowanych rozwiązań z 1 lipca 2025 r. na 1 stycznia 2026 r. Przy czym jednak obliczona na nowo emerytura i renta rodzinna przysługiwać będzie uprawnionym od dnia 1 lipca 2025 r., zgodnie z pierwotną propozycją wejścia w życie projektowanych rozwiązań. Pozwoli to na właściwe uwzględnienie dodatkowych wydatków z FUS w ustawie budżetowej na 2026 r.

3.	Uwaga ogólna	NSZZ „Solidarność”	W projekcie ustawy nie przewiduje się wyrównania wysokości ponownie ustalanego świadczenia za okresy przed wejście w życie projektowanych przepisów, co budzi sprzeciw, gdyż ogranicza prawo świadczeniobiorcy do równego traktowania. Naprawienie szkody, jakim było pominięcie świadczeniobiorców, których dotyczy projektowana nowelizacja nie może ograniczyć się do jednorazowego ponownego przeliczenia świadczenia, ale powinno prowadzić do rekompensaty zaniżonych świadczeń. NSZZ „Solidarność” postuluje przyznanie tzw. czerwcowym emerytom odpowiedniego wyrównania wraz z odsetkami od utraconych w latach 2009-2019 świadczeń.	Uwaga nieuwzględniona. W zakresie propozycji wypłaty wyrównań należy wskazać, że sposób ustalania tzw. świadczeń czerwcowych nie został zakwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny ani przez sądy, gdyż wynikał w przypadku tych świadczeń z prawidłowo matematycznie przeprowadzanej waloryzacji rocznej. Ustawodawca ma jednak prawo dokonać zmiany, w tym wypadku na korzyść ubezpieczonych, zasad nowo przyznawanych świadczeń emerytalno-rentowych, czego dokonał w latach 2020-2021. W tym przypadku kwestionowane jest niedokonanie analogicznych zmian w przypadku świadczeń już realizowanych. Należy mieć jednak na względzie, że nowe rozwiązania, które są wdrażane nie muszą obejmować świadczeń już wypłacanych, których ryzyka spełniły się przed laty. Mając jednak na uwadze społeczne poczucie sprawiedliwości proponuje się zastosowanie nowych rozwiązań do świadczeń przyznanych również w latach 2009-2019, w zakresie uwzględniającym możliwości Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz budżetu państwa, a więc w zakresie wypłaty na bieżąco świadczeń w nowej wysokości, bez wyrównań. Jednocześnie mając na uwadze zaproponowane przez RCL wprowadzenie wyrównań w ograniczonym zakresie od czerwca 2020 lub od czerwca 2021 do ustalenia wysokości świadczeń, zgodnie z projektowaną ustawą, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zwróciło się do Ministerstwa Finansów z zapytaniem o możliwości budżetowe realizacji tej propozycji, ponieważ wstępne wyliczenia wskazują iż koszt takich wyrównań od czerwca 2021 r. wyniósłby ok 0,9 mld. zł. Wychodząc naprzeciw zgłoszonym uwagom proponuje się przesunięcie daty wejścia w życie projektowanych rozwiązań z 1 lipca 2025 r. na 1 stycznia 2026 r. Przy czym jednak obliczona na nowo emerytura i renta rodzinna przysługiwać będzie uprawnionym od dnia 1 lipca 2025 r., zgodnie z pierwotną propozycją wejścia w życie projektowanych rozwiązań. Pozwoli to na właściwe uwzględnienie dodatkowych wydatków z FUS w ustawie budżetowej na 2026 r.
4.	art 4 ust. 1 i 4 projektu	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	W opinii Zakładu brzmienie art. 4 ust. 1 projektu należy uzupełnić poprzez jednoznaczne wskazanie, że średnie dalsze trwanie życia ustalane jest według zasad dotychczasowych, tj. obowiązujących dla emerytury, której wysokość ustalona była w czerwcu danego roku. Ponadto w	Uwaga nieuwzględniona Projekt przepisów określa już to zagadnienie, zgodnie z rozumieniem przedstawionym przez ZUS.

			art. 4 ust. 4 proponujemy doprecyzować, że regulacja dotyczy wniosku, o którym mowa w art. 3 ust. 1 projektu. Brak takiego uszczegółowienia może sugerować, że emerytura lub renta rodzinna, o których mowa w art. 1 projektu, w wysokości po ustaleniu, o którym mowa w art. 4 ust. 1-3 projektu, przysługuje już od miesiąca złożenia wniosku o ustalenie wysokości emerytury w czerwcu w latach 2009-2019.	